

LAUSUNTO

Asianumero 125/03.01.00/2025

21.5.2025

kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntönne 9.4.2025 maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta Suomen karhukannan hoitosuunnitelmaksi

SUOMEN RIISTAKESKUKSEN LAUSUNTO

Suomen riistakeskus kiittää mahdollisuudesta antaa asiassa lausunto ja nostaa esiin muutamia seikkoja:

Kohdassa 2.1.1. Karhukannan seurannan turvaaminen ja kehittäminen toimenpide: *Selvitetään edellytykset tuottaa vuosittaisen havaintoihin pohjautuvan kanta-arvion rinnalle populaatiomallilla tuotettu arvio kannan koosta, jotta havaintoaktiivisuuden vaihtelu ja karhun lisääntymisbiologia voidaan ottaa paremmin huomioon.* Toimenpiteen voisi esimerkiksi kirjoittaa muotoon: *Selvitetään edellytykset tuottaa vuosittaisen havaintoihin pohjautuvan kanta-arvion rinnalle populaatiomallilla tuotettu arvio kannan koosta **kannanhoitoalueittain**, jotta havaintoaktiivisuuden vaihtelu ja karhun lisääntymisbiologia voidaan ottaa paremmin huomioon.* Luonnonvarakeskuksen tälle kaudelle tehdyn kanta-arvion kehittämistyön tuloksena luonnoksessa oleva toimenpide on jo toteutunut, mutta riistahallinnolla on tarve kannanhoitoaluekohtaiseen populaatiomallitarkasteluun.

Kohdassa 2.2.2 Kannanhoidollinen metsästys: Toimenpiteeseen voisi laittaa mustatulla olevan lisäyksen. *Luonnonvarakeskus seuraa kannanhoidollisen metsästyksen saaliin ikä- ja sukupuolirakennetta vuosittain, ja tieto otetaan huomioon seuraavan vuoden suurinta sallittua saalismäärää asetettaessa. **Kannanhoidollisessa metsästyksessä saaliiksi saaduista karhuista pyritään saamaan aiempaa paremmin metsästäjien lähettämiä näytteitä ikä- ja sukupuolirakenteen selvittämiseksi.***

Kattavampi näytekeräys myös tukisi myös populaatiomallin kehitystyötä.

Sivun 42 taulukon jälkeiseen kappaleeseen Suomen riistakeskus esittää seuraavanlaista (mus-tattu) lisäystä, koska joka tapauksessa poikkeusluvassa on huomioitava sen kohdentuminen vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavaan yksilöön. *12.7.2024 voimaan tulleilla muutoksilla valtioneuvoston asetukseen metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista joustavoitettiin vahinko- ja turvallisuusperusteisten lupien kohdentamisen vaatimuksia lisäämällä EU:n tuomioistuimen sekä Suomen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännön asettamissa rajoissa joustavuutta erityisesti suurpetojen ns. vahinko- ja turvallisuusperusteisten poikkeuslupien myöntämiseen.*

Lopuksi

Suomen riistakeskus katsoo, että on erinomaisen hyvä asia, että kannanhoitoalueita tarkastellaan säännöllisesti, jotta hoitosuunnitelmasta saadaan ajassaan elävä asiakirja.

Suomen riistakeskus pyysi alueellisilta riistaneuvostoilta kommentteja luonnoksesta. Usea alueellinen riistaneuvosto esitti muutoksia kannanhoitoalueisiin. Lisäksi nostettiin esiin yksittäisiä muitakin asioita. Alueellisten riistaneuvostojen palaute on liitteenä.

SUOMEN RIISTAKESKUS

Jari Varjo
johtaja

Jarkko Nurmi
riistatalouspäällikkö

Lausunnon on valmistellut riistapäällikkö Marko Paasimaa

Alueellisilta riistaneuvostoilta saadut palautteet ovat Suomen riistakeskuksen lausunnon liitteenä.

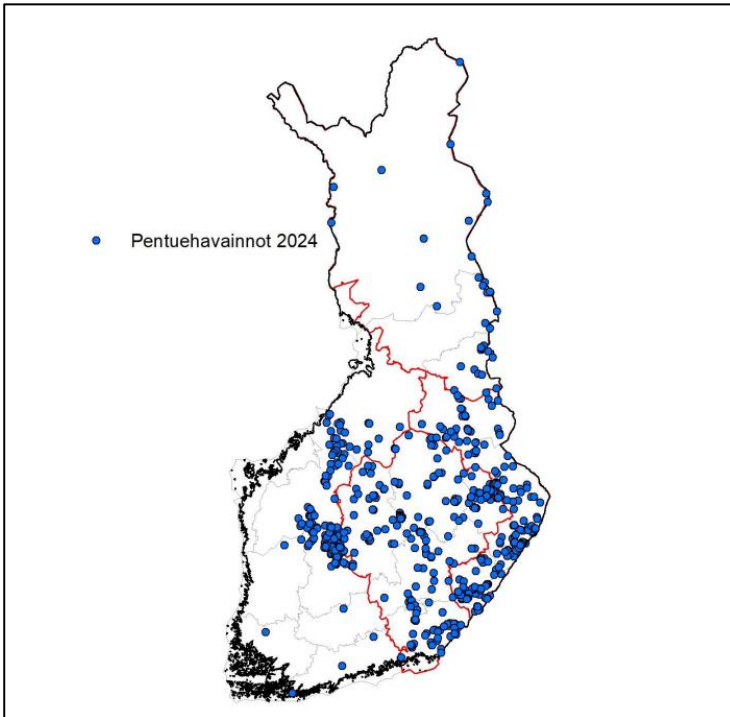
LIITE

POHJOIS-HÄME

Pohjois-Hämeen alueellinen riistaneuvosto on tutustunut maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyynnön mukaisesti karhukannan hoitosuunnitelmaluonnokseen ja esittää kannanottoon seuraavaa.

Yleisesti alueellinen riistaneuvosto toteaa, että nyt lausunnolla oleva luonnos karhukannan hoitosuunnitelmaksi on selkeä ja monipuolisesti karhukannan hoitoa käsittelevä kokonaisuus, jossa esitetyt linjaukset ja toimenpiteet ovat pääsääntöisesti kannatettavia. Hoitosuunnitelman yksi keskeisimpiä asioita on Suomen jakaminen karhukannan kannanhoitoalueisiin ja eri kannanhoitotoimenpiteiden kohdentaminen kyseisille alueille. Pohjois-Hämeen alueellinen riistaneuvosto ei katso nyt hoitosuunnitelmaluonnoksessa esitettyä kannanhoitoaluejakoa täysin tarkoituksenmukaiseksi, vaan esittää sitä vielä tarkistettavaksi.

Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Pohjanmaan maakuntien raja-alueilla on jo pidempään esiintynyt vakiintunut ja lisääntyvä karhukanta, joka on viime vuosina runsastunut ja levittäytynyt ainakin Pirkanmaan osalta uusien kuntien alueille. Viime vuosina lisääntyvästä karhukannasta kertovia karhupentuehavaintoja on tehty Pirkanmaan pohjoisissa ja itäisissä osissa runsaasti. Hoitosuunnitelmaluonnoksen kannanhoitoalueita koskevassa kartassakin kuvattua vuosien 2022-2024 Luonnonvarakeskuksen erillisiksi arvioimien karhupentueiden määrää tarkasteltaessa voidaan havaita, että esimerkiksi Virtain ja Mänttä-Vilppulan alueilla pentuetiheys on varsin korkea ja vastaa keskisen kannanhoitoalueen korkeimpia pentuetiheyksiä. Tuoreimman Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion perusteena olevasta karhupentueita koskevasta havaintoaineistosta (kuva 1) voidaan havaita Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Pohjanmaan raja-alueen karhupentuehavainnoissa selkeä tihentymä, missä havaintomäärä vastaa maan korkeimpia pentuehavaintotiheyksiä, ja missä pentuehavaintoja on tiheämmässä kuin juuri missään keskisellä kannanhoitoalueella.

Kuva 1. Karhun pentuehavainnot vuonna 2024, n=654. Lähde: Luonnonvarakeskus

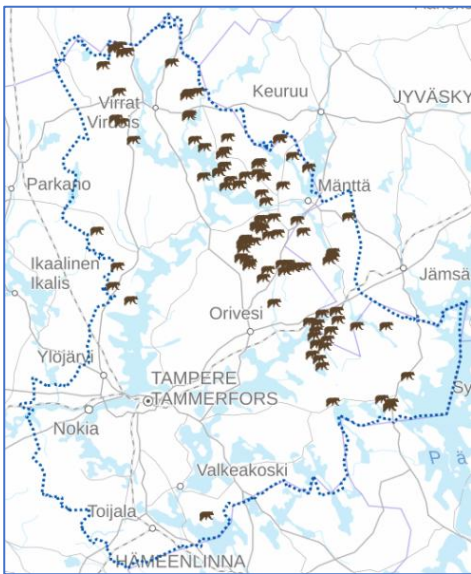
Karhukannan kehitystrendi Pohjois-Hämeen riistakeskusalueella on viime vuosina ollut kasvava ja pitkälläkin aikavälillä tarkasteltuna alueen karhukanta on kasvanut ja levittäytynyt huomattavasti siitä, että alueella on vuosina 2016-2023 kaadettu kannanhoidollisella metsästyksellä yhteensä 14 karhuyksilöä, mikä on tarkoittanut keskimäärin 1-3 kaadettua karhuyksilöä vuositteittain. Toteutuneen kannankehityksen perusteella voidaan todeta, että rajoitetulla ja kannankehitykseen kulloinkin sovitettulla metsästyksellä ei ole heikennetty karhukannan runsastumista ja levittäytymistä uusille alueille. Vastaavalla tavalla mitoitettu metsästys mahdollistaisi jatkossakin kannan kasvun ja levittäytymisen uusille alueille.

Vaikka kannanhoidollinen metsästys on ollut määrällisesti varsin rajattua, on säännöllisellä metsästyksellä voitu poistaa mm. yksilöitä, jotka ovat liikkumisensa ja käyttäytymisensä perusteella arvioitu potentiaalisiksi ongelmayksilöiksi. Lisäksi säännöllisellä metsästysmahdollisuudella on voitu osaltaan kehittää ja ylläpitää karhunmetsästyksen liittyvää osaamista ja intressiä kouluttaa karhutöskentelyyn soveltuvia koiria sekä ylläpitää tarvittavaa välineistöä. Säännöllinen metsästysmahdollisuus on ylläpitänyt ja lisännyt karhun arvostusta riistaeläimenä ja lisännyt kiinnostusta karhujen käyttäytymistä ja elintapoja kohtaan. Karhukannan seuranta on Pohjois-Hämeessä ollut aktiivista ja karhuhavainnot on kirjattu suurpetoyhdyshenkilöiden toimesta varsin kattavasti. Alueella on lisäksi avustettu riistan tutkimusta mm. keräämällä aktiivisesti karhun DNA-ulostenäytteitä Luonnonvarakeskuksen kannanarvioinnin kehittämiseen liittyneen hankkeen yhteydessä.

Edellä mainituilla seikoilla on tärkeä merkitys myös suurriistavirka-aputehtävien hoitamisen kannalta. Riistanhoitoyhdistykset ovat sitoutuneet ylläpitämään valmiutta suurriistavirka-aputehtävien hoitamiseen myös karhujen osalta. Alueella on ollut karhuun liittyviä SRVA-tehtäviä vuosittain ja karhukannan kasvaessa ja levittäytyessä edellä mainittujen tehtävien arvioidaan yleistyvän ja niiden turvallinen ja eettinen hoitaminen edellyttää osaavia toimijoita ja asianmukaista välineistöä. Suomen riistakeskus ja alueen riistanhoitoyhdistykset kehittävät parhaillaan

riistanhoitoyhdistysten valmiutta suurpetotehtävien hoitamiseksi koulutuksen ja organisaation kehittämisen keinoin.

Hoitosuunnitelmassa on tarkasteltu karhukannan kehityksen lisäksi karhujen aiheuttamia sosioekonomisia vaikutuksia. Alueellinen riistaneuvosto pitää kannanhoitoaluekohtaista lähestymistapaa sinänsä perusteltuna, mutta haluaa lisäksi tuoda esiin, että alueiden sisällä on suurta paikallista vaihtelua. Esimerkiksi Pirkanmaan pohjois- ja itäosissa karhut ovat viime vuosien aikana aiheuttaneet 20-30 korvattua vahinkotapahtumaa keskimäärin runsaan 20 000 euron arvosta maataloudelle ja kotieläimille vuosittain (kuva 2). Lisäksi karhujen niin sanottuja piha-havaintoja on kirjattu viime vuosina 40-90 kpl vuosittain. Karhukannan runsastuessa ihmisten ja karhujen kohtaamiset tulevat todennäköisesti edelleen runsastumaan.

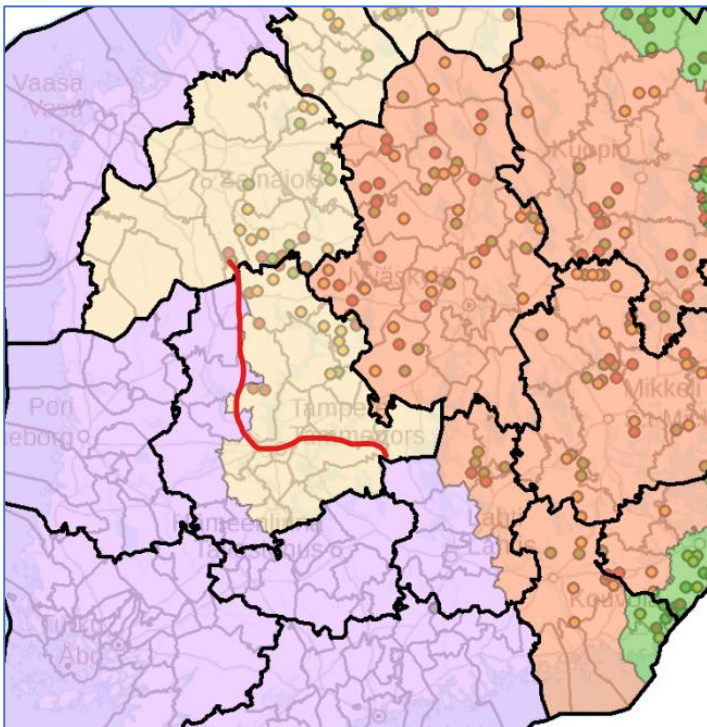
Kuva 2. Karhujen aiheuttamat korvatut vahingot maataloudelle ja kotieläimille vuosina 2020-2024. Lähde: Riistavahinkorekisteri

Pohjois-Hämeen alueellinen riistaneuvosto pitää sinänsä perusteltuna ja loogisena, että hoitosuunnitelmassa linjatun mukaisesti maan läntisin karhutihentymäalue on eturintamassa edistämässä karhukannan kasvamista ja levittäytymistä edemmäksi läntiseen Suomeen. Alueellinen riistaneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että karhukanta levittäytyy varsin hitaasti ja etenkin lisääntymisikäiset karhunaaraat ovat varsin paikkauskollisia. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että karhutiheydet Pirkanmaan pohjois- ja itäosien kunnissa todennäköisesti säilyvät paikallisesti korkeina ja kasvavat edelleen tulevinakin vuosina ja näin ollen karhujen sosioekonomiset vaikutukset voimistuvat. Alueellinen riistaneuvosto katsoo, että hoitosuunnitelman tavoitteita vaarantamatta kyseisellä alueella olisi lähivuosina mahdollista kohdentaa karhukannan tihentymisiin rajattua pienimuotoista kannanhoidollista pyyntiä ja tämä tulisi ottaa huomioon hoitosuunnitelman linjauksissa ja toimenpiteissä. Lausuntopyynnöllä olevassa hoitosuunnitelma-luonnoksessa läntisen kannanhoitoalueen tavoitteet ja toimenpiteet eivät sisällä mahdollisuutta kannanhoidolliseen pyyntiin.

Muutosesitys

Edellä esitetyin perustein alueellinen riistaneuvosto katsoo, että esitettyä kannanhoitoaluejakoja tulisi muuttaa siten, että Pirkanmaan (ja Pohjois-Hämeen riistakeskusalueen) pohjoisista itäisistä kunnista Virrat, Ylöjärvi, Ruovesi, Mänttä-Vilppula, Juupajoki, Tampere, Orivesi ja Kuhmoinen kuuluisivat keskiseen karhukannan hoitoalueeseen (kuva 3). Vastaavasti alueellinen riistaneuvosto katsoo, että osa Pohjanmaan puolella olevista kunnista kuuluisi loogisesti keskiseen kannanhoitoalueeseen, mutta ei ota asiaan enemmälti kantaa.

Lisäksi alueellinen riistaneuvosto esittää, että Pirkanmaan läntiset kunnat (kuva 3.) tulisi siirtää läntiseen kannanhoitoalueeseen, mihin eteläinen osa alueesta jo kuuluu.

ETELÄ-SAVO

Etelä-Savon alueellinen riistaneuvoston jäseniltä on sähköpostitse kysytty kannanottoja karhukannan hoitosuunnitelman päivitykseen. Kahdeksan riistaneuvoston jäsentä on vastannut pyydettyssä ajassa.

Yhteenvetona kannanotoista Etelä-Savon alueellisen riistaneuvoston näkemyksenä esitetään seuraavaa:

- 1) Itäisen ja keskisen kannanhoitoalueen rajan tulisi Etelä-Savon itäosassa noudattaa Saimaan vesistöä, joka on eläinkantojen luontainen raja. Vastaava raja on olemassa hirvitalousalueiden välillä ja kulkee Saimaan syväväylän mukaisesti.
- 2) Kannanhoidollinen metsästys tulee olla keskeisenä keinona ihmisarkuuden ylläpitämisessä ja kannan koon ja kasvuvauhdin hallinnassa sekä vahinkojen ehkäisyssä myös keskisellä kannanhoitoalueella.

KESKI-SUOMI

1. Keskisellä kannanhoitoalueella on jo syntynyt tihentymiä, joita on vara purkaa. Näin erityisesti Keski-Suomessa Suomenselän alueella, jossa on ympäristöä vanhempi ja vakiintuneempi karhukanta.
2. Keski-Suomi on liki puoliksi merkittävää metsäpeuran vasomisaluetta. Samalla alueella on myös tiheä karhukanta. Vasakuolleisuutta lisää myös pohjoisessa Keski-Suomessa vahvistuva ahmakanta. Keskisen kannanhoitoalueen luoteisosissa metsäpeurakanta otettava erittäin vakavasti huomioon!!! Paljon vakavammin kuin karhun saalistusvaikutus hirveen.
3. Naaraskiintiössä pitää tarkastella aikaisemman (edellisten vuosien) metsästyssaaliin sukupuolirakennetta ja ottaa se tarvittaessa huomioon suurimman sallitun saalismäärän määrittelyssä. Kunkin vuoden saaliin naaraskiintiö ei toimi, koska käytännön metsästyksessä on usein lähes mahdotonta erottaa urosta ja naarasta ennen kaatoa.
4. Hirvivahinkojärjestelmän korvausten suuruuden säätö alueilla, joilla ”tarvittaisiin nykyistä suurempaa hirvikantaa” kaatunee omaan näppäryyteensä. Vaikuttaa monimutkaiselta eikä todennäköisesti voi toimia metsänomistajia tyydyttävällä tavalla.
5. Karhun metsästys koirien avulla on susireviireillä liian riskialtista.
6. Karhujen pihakäynnit ovat lisääntyneet ja ihmisarkuus on kannan kasvaessa vaarassa heiketä.
7. Melkein puolet ihmisistä pelkää karhuja, se on otettava huomioon entistä painokkaammin.
8. Rehupaalivahinkojen estäminen on käytännössä mahdotonta.
9. Vahingonkorvaukset ovat riittämättömät.
10. Viljelysvahinkotapauksissa viljelijöiltä peritään joka kerralta tarkistusmaksu, jotka korvataan vasta vuoden päästä.
11. Mehiläispesien suojaus vaikeutuu. Kasvavassa karhukannassa yhä enemmän yksilöitä, jotka keksivät keinot suojauksen ohittamiseen.
12. Karhun karjalle aiheuttamien vahinkojen korvaukset ovat riittämättömiä, esimerkiksi eläimen jalostusarvoa ei korvata.
13. Eläinten menetystä karhun tappamana ei aina voida todentaa. Jos karhu vie vasikan tai lampaan laitumelta, sitä ei välttämättä löydy ollenkaan, jolloin korvausta ei voida hakea. Kadonneen eläimen etsimiseen menee joka tapauksessa paljon aikaa eikä tätä ylimääräistä työtä korvata.
14. Karhu voi myös säikäyttää karjan pois laitumelta. Karjan saaminen takaisin laitumelle ja aitojen korjaaminen on työlästä ja aikaa vievää.

15. Suurpetojen liikkuminen karjan laitumien lähistöllä lisää karjatilallisten stressiä ja huolta karjan turvallisuudesta. Tämä lisää karjankasvattajan henkistä kuormitusta.

Keski-Suomen alueellisen riistaneuvoston jäsenten kommentit koostanut riistapäällikkö Olli Kursula.

LAPPI

1. Karhukannan hoitosuunnitelmassa on korostettu aiempaa enemmän karhukannan hallinnassa monilajista kannanhoitoa ja lajien välisiä suhteita.

Itäisen kannanhoitoalueen osalta toimenpiteeksi on kirjattu, että alueelliset riistaneuvostot perustelevat hirvitiheystavoitteiden asettamisessa ja tiheystavoitteiden seurannassa, miten niissä on otettu huomioon alueen karhukanta ja monilajisuus.

Hoitosuunnitelmassa on tunnistettu Suomen itärajaan rajoittuvien hirvitalousalueiden haasteet hirvikannan hoidon näkökulmasta, koska pedot ottavat osansa erityisesti vasatuotosta ja myös aikuisista hirvistä. Hoitosuunnitelmassa on todettu, että itärajaan rajoittuvilla hirvitalousalueilla hirven vasatuotto on ollut kanta-arvion mukaan muuta maata alhaisemmalla **tasolla Lappia lukuun ottamatta**.

Lapin osalta on kuitenkin tarpeen huomata, että Lapin hirvitalousalueet ovat pinta-alaltaan laajoja ja niiden sisällä voimakkein suurpetojen, erityisesti karhun ja joskus myös suden vaikutus hirvikannan vasatuottoon, on todennäköisintä itärajan läheisyydessä ja itärajaan rajoittuvissa riistanhoitoyhdistyksissä. Tämä on havaittavissa esimerkiksi Lapin hirvitalousalueen 6 osalta, jossa vasatuotto on heikointa Sallassa ja Savukoskella. Jos tarkastellaan porojen vasaprosenttia eri paliskunnissa esimerkiksi tilastovuonna 23–24, on osalla Lapin itärajan paliskunnista varsin alhaisia vasaprosentteja (Pohjois-Salla, Kemin-Sompio, Paatsjoki), mikä voi johtua osaltaan karhun aiheuttamasta vasahävikistä. Myös karhun aiheuttamien porovahinkojen ja Tassuun kirjattujen karhuhavaintojen osalta painopistettä on voimakkaasti itärajan läheisyydessä koko poronhoitoalueen osalta. Hirvitalousalueittainen hirvikannan vasatuoton luku ei siten ole paras mittari, kun arvioidaan karhukannan vaikutusta hirvikantaan.

Vuoden 2024 hirvitavoitteiden asettamista edeltäneessä sidosryhmäkuulemisessa Sallan rhy toi näkemyksensä esille, että *”suurpedot aiheuttavat alueella huomattavaa hävikkiä (hirville) ja tämä pitää ottaa entistä paremmin huomioon”*.

Huolimatta itärajan läheisyydestä ja karhukannasta on Sallan alueelta 2000-luvulla korvattu merkittäviä määriä hirven aiheuttamia metsävahinkoja. Itä-Lapin osalta hirvikanta laski voimakkaasti vuodesta 2015 vuoteen 2020 metsästyksen ja alentuneen vasatuoton (talven 19–20 olosuhteet ja kannan nuorentuminen) vaikutuksesta. Vuonna 2023 metsästysverotus pienennettiin lähes olemattomaksi hirvikannan laskun taittamiseksi. On mahdollista ja todennäköistä, että tavoiteltua nopeampaan hirvikannan laskuun Sallassa ja Savukoskella vaikuttivat myös suurpedot ja niiden aiheuttama hävikki. Riistaneuvosto nosti vuonna 2024 Itä-Lapin hirvitalousalueen 6 osalta tavoitetiheyden 1,7–2,2 hirvestä/1000 ha nyt voimassa olevaan 1,8–2,5 hirveen/1000 ha. Riistaneuvoston päätöksen taustalla oli pyrkimys pitää liikenne- ja metsävahinkomäärät kohtuullisina, hirvikanta elinvoimaisena ja hirvi luonnonvarana, jota voidaan kestävästi hyödyntää metsästykskulttuuri säilyttäen.

Hoitosuunnitelman luonnoksessa on toisaalta todettu, että karhujen aiheuttamat vahingot ovat poronhoitoalueella pääasiassa porovahinkoja, ja vahinkojen mittaluokka huomattavasti suurempi kuin muissa karhun aiheuttamissa vahinkotyypeissä. Jos tarkastellaan euromääräisesti, ovat karhun aiheuttamat porovahingot hyvin merkittävät 1,7 milj. Hoitosuunnitelman luonnoksessa vahinkojen vähentämisen keinoiksi on todettu vahinkoperusteiset luvat ja kiintiömetstäys.

Lapin alueellinen riistaneuvosto katsoo, että myös poronhoitoalueella on tarpeen harkita hirvikannan tavoitteenasettelussa hirvitalousaluekohtaisesti, olisiko karhun aiheuttamiin porovahinkoihin mahdollista vaikuttaa monilajisen kannanhoidon näkökulmasta. Petojen aiheuttama hävikki vaikuttaa osaltaan myös tavoitteiden tason asettamiseen, että hirvikanta voidaan säilyttää metsästettävällä tasolla. Myös poronhoitoalueen hirvitalousalueilla olisi tällöin tarpeellista selvittää onko monilajisen kannanhoidon näkökulmaa mahdollista huomioida metsävahinkojen korvausjärjestelmän kautta, mikäli suurpetotiheyden huomioiminen tavoitteenasettelussa voi vaikuttaa hirvitalousalueen metsävahinkojen määrään.

2. Karhukannan hoitosuunnitelman luonnoksessa on kannanseurannan osalta kirjattu toimenpiteitä poronhoitoalueen osalta erityisesti suurpetoyhdyshenkilöverkoston kehittämiseen liittyen.

Toimenpiteet ovat kannatettavia ja toteutettavissa. Esitetyt toimenpiteet ovat myös linjassa pohjoisen Suomen riistaneuvostojen vuosille 2025–2027 asettaman strategisen painopisteen ”Pohjois-Suomen suurpetokantojen tiedonkeruun turvaaminen ja kattavuuden parantaminen” kanssa. Toimenpiteiden jalkautusta olisi mahdollista tehostaa riistanhoitoyhdistysten hanke-toiminnan kautta, jolloin hankkeessa testattaisi toimintamallia tukemalla toimintamallin kehitystä jatkuvaksi toimintamalliksi.

Riistaneuvosto näkee, että hoitosuunnitelman luonnoksen toimenpiteeksi kirjattu petoyhdyshenkilötoiminnan organisoinnin vastuun kasvattaminen rhy-tasolla otettaisi huomioon riistanhoitoyhdistysten valtionapukriteereissä. Tämä kannustaisi nykyistä paremmin asian edistämiseen.

Hoitosuunnitelman luonnoksessa on todettu eteläisellä kannanhoitoalueella ja poronhoitoalueella karhutiheyksien olevan alueellisesti alhaisia ja karhujen kohtaamisen todennäköisyyden pientä.

Riistaneuvosto huomauttaa, että karhun kanta-arvio perustuu vahvasti pentuehavaintoihin, joiden saaminen Lapista harvalla havainnoitsijaverkostostolla on haasteellista. Tiheimmän karhukannan alue Lapissa sijaitsee itärajan pinnassa ja osin tiettömien taipaleiden takana. Lisäksi karhukannan rakenne voi poiketa merkittävästi eteläisen Suomen karhukannasta, jolloin pentueiden määrä on suhteessa alueella liikkuvien karhujen määrään pienempi. Nämä tekijät Luonnonvarakeskus on huomionut aiemmin kanta-arviossa suuremmalla kertoimella määrittäessään karhujen yksilömäärää Lapin alueella. DNA-menetelmien kuten karva-ansojen avulla olisi mahdollista selvittää pentueiden ja karhuyksilöiden määrän välistä suhdetta eri alueilla. Karva-ansoja ja niiden avulla saatuja DNA-näytteitä on käytetty Norjan ja Suomen rajapinnassa pienemmällä mittakaavalla karhukannan arvioinnissa <https://classic.luontoon.fi/-/karva-pyydykset-paljastivat-karhujen-liikkeet-yli-valtion-rajojen> . Otanta-alueen tulosten perusteella karhutiheys kyseisellä alueella oli 22 karhua 1000 neliökilometrillä, mikä on noin puolet Pohjois-Karjalan karhutiheyteen verrattuna, mutta noin kaksinkertainen esimerkiksi Pohjois-Savon karhutiheyteen verrattuna.

Alueellinen riistaneuvosto näkee tärkeäksi, että havaintoverkoston rinnalla pyritään kehittämään pohjoisen Suomen alueella DNA-menetelmien käyttöä kannanseurannan tukena ja tästä olisi tarpeen tehdä kirjaus hoitosuunnitelman toimenpiteisiin. Karhun aiheuttamien porovahinkojen määrä on viime vuodet ollut kasvussa, mutta samaan aikaan karhukanta-arvio ei ole niin selvästi kasvanut ja metsästettävä kiintiö on ollut muutaman vuoden takaisia lukuja maltillisempi. Huomioiden karhun aiheuttamien porovahinkojen korvausten euromääräinen mitta-luokka, olisi erityisesti poronhoitoalueen karhukannan seurantaan ja tutkimukseen oltava riittävästi resursseja ja kehitettävä menetelmiä kanta-arvion osalta.

Yksi Lapin alueellisen riistaneuvoston jäsen ei ole edellä olevan kannanoton kanssa samaa mieltä siitä, että karhukannan johdosta olisi tarve nostaa hirven kantatavoitteita.

OULU

Pohjois-Pohjanmaalla karhukanta on kohtuullisella tasolla ja se on painottunut pääosin alueen eteläisiin ja itäisiin osiin. Kuitenkin karhujen aiheuttamat ongelmat poronhoitoalueella ovat alueella merkittäviä ja vahinkojen määrä kasvaa kohti Koillismaata ja itärajaa.

Hoitosuunnitelma luonnoksessa todetaan, että jatkuvalla kannanseurannalla varmistetaan, että karhukannasta on jatkuvasti olemassa ajantasaista tietoa päätöstentien pohjaksi. Yhtenä toimenpiteenä on kirjattu karhukannan seurannan turvaaminen ja kehittäminen. Poronhoitoalueen osalta on kirjattu erityisesti suurpetoyhdyshenkilöverkoston kehittäminen. Oulun alueellinen riistaneuvosto toteaa, että toimenpiteet karhukannan seurannan turvaamiseksi ja kehittämiseksi ovat kannatettavia ja toteutettavissa olevia. Pohjoisten alueiden riistaneuvostot ovat asettaneet vuosille 2025 – 2027 strategiseksi painopisteeksi ”Pohjois-Suomen suurpetokantojen tiedonkeruun turvaaminen ja kattavuuden parantaminen”. Hoitosuunnitelma luonnoksen kannanseurantaan ja kehittämiseen liittyvien toimenpiteiden jalkauttaminen käytäntöön olisi mahdollista tehostaa pohjoisessa Suomessa riistanhoitoyhdistysten hanketoiminnan kautta.

Karhun aiheuttamien porovahinkojen korvausmäärät huomioiden, olisi erityisesti poronhoitoalueen karhukannan seurantaan ja tutkimukseen oltava riittävästi resursseja ja kehitettävä menetelmiä kanta-arvion osalta. Oulun alueellinen riistaneuvosto toteaa, että perinteisen suurpetoyhdyshenkilöverkoston lisäksi tulisi kehittää pohjoisen Suomen alueella DNA-menetelmien käyttöä kannanseurannan tukena ja tämä tulisi lisätä toimenpiteeksi karhukannan hoitosuunnitelmaan.

Karhukannan hoitosuunnitelmassa on korostettu aiempaa enemmän karhukannan hallinnassa monilajista kannanhoitoa ja lajien välisiä suhteita. Hoitosuunnitelmaluonnoksessa on otettu huomioon itäisen rajan haasteet muun muassa hirvikannanhoidon näkökulmasta, sillä erityisesti suden ja karhun vaikutus itärajan hirvitalousalueiden (Kainuun, Pohjois-Karjala) vasatuotoon ja aikuisiin hirviin on merkittävässä roolissa.

RANNIKKO-POHJANMAA

Rannikko-Pohjanmaan alueellisen riistaneuvoston jäseniltä on sähköpostitse kysytty kannanottoja karhukannan hoitosuunnitelman päivitykseen. Yksi riistaneuvoston jäsen on vastannut pyydytyssä ajassa.

Yhteenveto kannanotoista:

Kun sallitaan karhukannan kasvu Läntisessä Suomessa, niin siinä tapauksessa täytyy kannan-seurantaa tehostaa ja mahdollistettava kannan säätely ilman byrokraattisia viivästyksiä (vali-tusoikeus ja toimeenpanokiellot). Muutoin hoitosuunnitelma on ok.

SATAKUNTA

Satakunnan alueellisen riistaneuvoston jäseniltä on sähköpostitse kysytty kannanottoja karhu-kannan hoitosuunnitelman päivitykseen. Kaksi riistaneuvoston jäsentä on vastannut pyyde-tyssä ajassa.

Yhteenveto kannanotoista:

- 1) Ainakin Kihniö, Parkano ja Ikaalinen kuuluisi karhukannan puolesta läntiseen kannan-hoitoalueeseen.
- 2) Esitetään vaihtoehtoisesti jompaakumpaa seuraavista muutoksista;
 - a. Eteläinen ja läntinen alue yhdistetään niin, että ne ovat yhtä ja samoilla tavoit-teilla, korjaten tekstiin mahdollisuus kannanhoitoon.
 - b. Eteläinen alue jää esitettyyn muotoon, mutta suunnitelmassa tunnistetaan, että alue ei ole otollisin karhun lisääntymisalueeksi. Tyyliin: "Tavoitteena on, että karhukanta saa kasvaa ja levittäytyä alueelle niille sopiville elinympäristöille tun-nistaen, että eteläinen alue ei ole karhun lisääntymiselle sopivin elinympäristö. Tavoitteena on, että karhun aiheuttamia vahinkoja ehkäistään ja kannanhoito mahdollistetaan. Lisäksi tavoitteena on, että karhukannan levittäytyessä luodaan edellytykset karhujen hyväksymiselle ja arvostamiselle ennakoivalla viestinnällä ja vahinkojen ennaltaehkäisyllä". Karhukannan hoitosuunnitelma korostaa pääta-voitteissaan, että alueelliset erityispiirteet tulee ottaa huomioon karhukannan hoidossa. Hoitosuunnitelmassa tunnistetaan, että kannanhoidossa ei tavoitella tasaisesti jakautunutta kantaa, vaan alueellisesti optimoitua ratkaisua, joka ot-taa huomioon alueen luonnon, elinkeinot ja ihmisasutuksen.

UUSIMAA

Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa palautetta karhukannan-hoitosuunnitelman luonnoksesta. Alueellinen riistaneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että kar-hun kannanhoidollinen metsästys voisi alkaa mahdollisimman pian itäisellä kannanhoitoalu-eella ja myöhemmin myös keskisellä kannanhoitoalueella.

Uusimaa kuuluu luonnoksessa Eteläiseen kannanhoitoalueeseen. Esitetty tavoite, että karhu-kanta saa kasvaa ja levittäytyä alueelle niille sopiville elinympäristöille on sinällään kannatet-tava, mutta Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että Uudenmaan asutustiheys ja elinkeinorakenne huomioiden alueelle ei voi antaa muodostua merkittävästi nykyistä tiheämpää karhujen esiintymisaluetta.

Alueen karhujen määrä ei ole viime vuosina kovinkaan merkittävästi kasvanut, mutta esimerkiksi vuonna 2024 Uudenmaan itäosissa oli isoja haasteita jäteastioilla ruokailevan ja muita vahinkoja aiheuttavan karhun vuoksi. Karhukannan hoidossa tulisi Eteläisellä kannanhoitoalueella kiinnittää erityistä huomiota karhujen vaikutuksiin ja niiden hallintaan ja tarvittaessa karhujen levittäytymistä tulisi voida rajoittaa kohdentamalla vahinko- tai turvallisuusperusteista pyyntiä ongelmia aiheuttaviin karhuyksilöihin. Muilta osin esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet ovat alueellisen riistaneuvoston näkemyksen mukaan perusteltuja.

VARSINAIS-SUOMI

Varsinais-Suomen alueellisen riistaneuvoston lausunto karhukannan hoitosuunnitelmaluonnoksesta.

Karhukannan hoitosuunnitelman päivitys on tarpeen ja tulisi toteuttaa nopealla aikataululla. Kannanhoitosuunnitelman päivitys on askel kohti tarpeellista, järjestelmällistä ja tasapainoista karhukannan kannanhoidollista metsästystä. Järjestelmällinen kannanhoidollinen metsästys on paras ja miltei ainoa tapa lisätä kaikkien suurpetojen ihmisarkuutta.

Esitetyt kannanhoitoalueet ovat tarkoituksenmukaisia. Kannanhoitoalueiden muuttamismekanismit mahdollistaa myös käytännössä tuoreimman ja tutkimus- ja kantatiedon hyödyntäminen karhukannan hoidossa. Myös esitetty suotuisan suojelutason viitearvo (1400 karhua) on hyvä.

Pohjanmaa

Ei huomautettavaa luonnoksesta.